

Nærings- Og Fiskeridepartementet
Att:
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Svar på bestilling om oppfølging av kysttorsktiltak

1.0 Innledning

Det vises til bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet av 18. desember 2020 hvor Fiskeridirektoratet bes om å:

«[...] gjennomføre en grundig vurdering av ferskfiskordningen, som inkluderer en vurdering av behovet for at fartøy over 21 meter får adgang til ordningen.

Fiskeridirektoratet bes om å gjennomføre en revisjon av fjordlinjene slik dette er foreslått av Havforskningsinstituttet, og at behovet for at fartøy over 21 meter får adgang til å fiske innenfor grunnlinjen på samme tid vurderes.

Disse vurderingene må ses i sammenheng og skal legge opp til tiltak for å redusere uttaket av kysttorsk og dempe havkonflikt.»

2.0 Status kysttorsk

2.1 Bestandsstatus og kvoteråd

Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) ga fra 2012 kvoteråd for kysttorsk nord for 62°N basert på en gjenoppbyggingsplan fastsatt av departementet. Planen tok sikte på å gjenoppbygge kysttorskbestandene nord for 62°N til fullt reproduksjonspotensiale, og samtidig oppnå tilfredsstillende vern av lokale bestandskomponenter. I mangel av en bestandsberegning som aksepteres av ICES og et vitenskapelig råd for hvor stor gytebestand som gir fullt reproduksjonspotensiale, skulle bestanden betraktes som gjenoppbygget når toktindeksen for gytebestanden i to etterfølgende år ligger over 60 000 tonn. Dette tilsvarer det gjennomsnittlige nivået på gytebestanden iht. toktmålingene i årene 1995-98. Så lenge toktindeksen for gytebestand ikke økte, skulle reguleringene ta sikte på å redusere fiskedødeligheten med minst 15 % per år relativt til 2009-nivået. Fiskedødeligheten har imidlertid ikke blitt redusert i samsvar med planen.

Inntil 2021 ga det internasjonale havforskningsrådet (ICES) et samlet kvoteråd for all kysttorsk nord for 62°N. I 2021 ble det gjennomført en data- og metoderevisjon av bestandsberegningene av kysttorsk, som resulterte i en deling av kysttorsken i to separate bestander: En datarik bestand nord for 67°N hvor det er grunnlag for en analytisk bestandsberegning, og en datafattigere bestand mellom 62°N og 67°N. ICES har fulgt opp med å gi separate råd for disse to områdene.

For 2023 tilrår ICES at fangsten ikke bør overstige 29 347 tonn nord for 67°N inklusiv rekreasjonsfiske. Rådet er ikke direkte knyttet opp mot et referansenivå for størrelsen på gytebestanden, men er basert på en konstant fiskedødelighet uavhengig av bestandsstørrelse. En slik fiskedødelighet vil over tid føre til økt bestand og dermed virke som en gjenoppbyggingsplan. Metoden forutsetter at gytebestanden er over et minstenivå, som tilsvarer det lavest observerte nivået de siste 20 årene.

For området mellom 62°N og 67°N er rådet at fangsten ikke bør overstige 9 136 tonn. Grunnlaget for rådet er en standardisert CPUE-indeks (fangst per garndøgn) fra kystreferanseflåten (9–15 m fartøylengde) i kystnære farvann mellom 62°N og 67°N i 3. og 4. kvartal i perioden 2007–2021. Rådene er basert på forholdet mellom de to siste indeksverdiene og de tre foregående verdiene, justert basert på livshistorie- og lengdebaserte indekser for fisketrykket.

Havforskningsinstituttet har påpekt at nord for 67°N vil en fiskedødelighet i 2023 på samme nivå som i 2022 medføre en forventet fangst som er omtrent 50 % høyere enn kvoterådet. For området mellom 62°N og 67°N peker Havforskningsinstituttet bl.a. på at usikkerheten knyttet til CPUE-indeksen er høy og at indekser fra kysttoktet og gruntvannstoktet (yngeltoktet) har gått ned fra 2013-2021. Det er derfor fremdeles behov for tiltak som kan redusere fiskepresset på kysttorsk.

2.2 Fisket på kysttorsk

Havforskningsinstituttet undersøker hvert år flere tusen øresteiner fra torsk, som blant annet gjør det mulig å skille mellom kysttorsk og skrei. Ved å sammenholde sluttseddelregistrerte fangster i statistikkområder og lokasjoner hvor det også er tatt øresteinsprøver i perioden 2018-2021, har Havforskningsinstituttet beregnet at det i løpet av disse fire årene ble fisket 160 000 tonn kysttorsk av totalt 1 515 000 tonn torsk.

Figur 1 nedenfor viser inndelingen av statistikkområder som brukes ved registrering av fangst på sluttsedler.

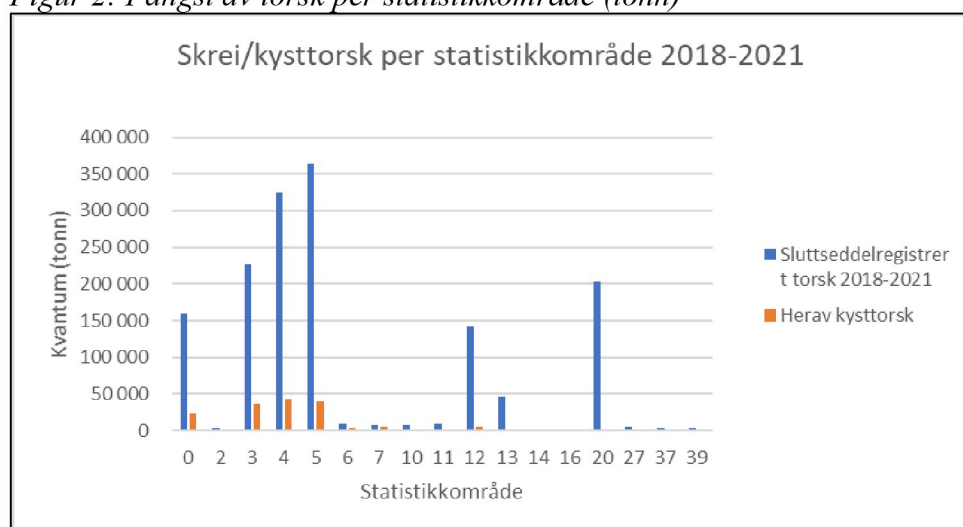

Figur 1: Statistikkområder

Som man kan forvente, er fangstene av kysttorsk i stor grad tatt i statistikkområder som ligger til kysten. Følgende figur viser fangstene av skrei/kysttorsk i de aktuelle områdene i perioden 2018-2021.

Figur 2: Fangst av torsk per statistikkområde (tonn)

Vi ser at det tas mest kysttorsk i statistikkområde 4 (Vest-Finnmark, Nord-Troms), deretter kommer område 5 (Sør-Troms, Vesterålen), 3 (Øst-Finnmark) og 0 (Vestfjorden). Områdene lenger ute fra kysten har ingen eller veldig små fangster av kysttorsk. Andelen kysttorsk er høyest i område 7 (Trøndelag, Møre, 56 %), men kvantumet er ikke så stort (4 700 tonn). Den nærmere fordelingen fremgår av tabellen nedenfor:

Tabell 1: Andel kysttorsk av sluttseddelregistrert torsk per statistikkområde (tonn) 2018-2021

Statistikkområde	Sluttseddelregistrert torsk 2018-2021	Herav kysttorsk	Prosent kysttorsk
4	324 121	43 733	13 %
5	363 489	40 270	11 %
3	226 320	37 451	17 %
0	158 748	23 639	15 %
7	8 433	4 705	56 %
12	142 139	4 594	3 %
6	9 829	3 767	38 %
20	203 058	1 406	1 %
13	45 780	355	1 %
11	9 891	246	2 %
10	7 758	68	1 %
2	3 120	26	1 %
37	2 519	0	0 %
16	82	0	0 %
39	2 800	0	0 %
14	1 672	0	0 %
27	5 236	0	0 %
Totalsum	1 514 994	160 261	11 %

Hvert statistikkområde er inndelt i lokasjoner (se <https://portal.fiskeridir.no/fiskeri> for kart over statistikkområder/lokasjoner). Tabellen nedenfor viser lokasjonene med de høyeste fangstene av kysttorsk i perioden 2018-2021.

Tabell 2: Lokasjoner med høyest estimert fangst av kysttorsk (tonn)

Område	Lokasjon	Torsk	Herav kysttorsk	Prosent	Havområde
0	46	45 859	10 901	24 %	Skrova, Henningsvær
5	24	64 658	8 931	14 %	Vest av Andøya
4	24	63 209	8 410	13 %	Nordvest av Rolvsøya
5	23	63 251	7 223	11 %	Vesterålen
5	30	49 778	6 746	14 %	Nord av Senja, Malangsdjupet
3	24	17 011	6 728	40 %	Porsangerfjorden
4	11	47 138	6 379	14 %	Vest av Sørøya, LoppHAVet
3	6	33 949	6 290	19 %	Nord av Berlevåg, Kongsfjorden
0	48	38 000	6 197	16 %	Stamsund, Nappstraumen
4	25	32 659	5 436	17 %	Nordøst av Rolvsøya
3	7	23 504	5 260	22 %	Nord av Makkaur, AustHAVet

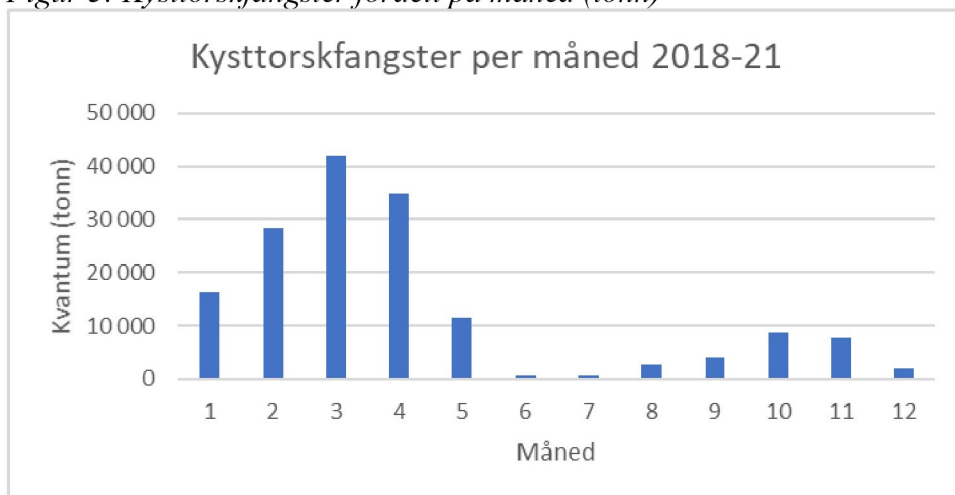

Lokasjon 0-46 (havområdet utenfor Skrova/Henningsvær) i Lofoten peker seg ut som det området hvor det tas mest kysttorsk, med nesten 11 000 tonn gjennom perioden 2018-2021. Det tas også en god del kysttorsk i nabolokasjonen, 0-48 (Stamsund, Nappstraumen), med over 6 000 tonn.

Til sammen utgjør fangstene av kysttorsk i disse lokasjonene ca. 79 000 tonn, dvs. halvparten av den samlede fangsten av kysttorsk i fireårsperioden.

Figuren nedenfor viser fordelingen av kysttorskefangster per måned i perioden 2018-2021:

Figur 3: Kysttorskefangster fordelt på måned (tonn)

Samlede fangster av kysttorsk første halvår i perioden utgjør 134 000 tonn (84 %), mens 26 000 tonn (16 %) er fisket andre halvår.

Tabellen nedenfor viser hvordan torskefangstene fordeler seg per måned med andel kysttorsk. Tallene inkluderer ikke fangster fra statistikkområder med mindre kysttorskefangster enn 100 tonn i perioden 2018-2021 eller som har en andel kysttorsk på 3 % eller mindre.

Tabell 3: Andel kysttorsk fordelt på måned 2018-2021 (tonn)

Måned	Torsk 2018-2021	Herav kysttorsk	Prosent kysttorsk
1	74 894	15 390	21 %
2	227 031	27 229	12 %
3	359 958	40 185	11 %
4	245 619	34 766	14 %
5	67 371	11 413	17 %
6	24 685	588	2 %
7	12 681	350	3 %
8	14 513	2 693	19 %
9	12 116	3 826	32 %
10	14 082	8 481	60 %
11	19 386	7 087	37 %

12	18 601	1 557	8 %
Totalt	1 090 940	153 565	14 %

Mars peker seg ut som måneden med klart høyest fangst av kysttorsk, og dette er også måneden hvor skreifisket er på topp. Oktober er måneden med høyest andel kysttorsk (60 %).

3.0 Ferskfiskordningen

3.1 Gjeldende rett

Ferskfiskordningen reguleres i den årlige forskriften om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N. Ordningen ble innført i 2013 for å stimulere fiskeflåten til ferske leveranser av råstoff til landindustrien i ellers rolige perioder, samtidig som den skulle fungere som et incentiv til økt uttak av de andre hvitfiskartene, blant annet hyse og sei, samt sikre en hensiktsmessig avvikling av torskefiskerierne i andre halvår. I tillegg er ordningen ment å dekke behovet for bifangst av torsk i andre fiskerier for fartøy som er ferdige med de ordinære torskekvotene.

I inneværende års forskrift hjemles ordningen i §§ 17 og 25. Ordningen omfatter fartøy med adgang til å delta i åpen og lukket gruppe, og omfatter dermed også de største fartøyene i kystfartøygruppen, det vil si også fartøy med største lengde lik eller større enn 21 meter. Fra en nærmere fastsatt dato får disse fartøyene muligheten til å avregne en viss prosent torsk på ferskfiskordningen. Fartøyets egne kvoter belastes med andre ord ikke for denne delen av fangsten. Den prosentandel torsk man kan belaste ferskfiskordningen tar utgangspunkt i det fartøyet totalt har fisket av torsk og andre arter i løpet av én kalenderuke. Kun fangster som landes fersk inngår i beregningsgrunnlaget.

For å kunne strekke torskesesongen ut i henhold til ordningens målsetting, må det være en viss sammenheng mellom det kvantum som avsettes til ordningen, ordningens oppstartsdato og størrelsen på ferskfisktillegget. Dette tilsier at ordningens startdato og tilleggets størrelse ikke ligger fast fra reguleringsår til reguleringsår. Inneværende år er startdato satt til 27. juni med et ferskfisktillegg på 30 %. Ved behov, og dersom det er kvantumsmessig dekning, kan prosentsatsen justeres ut over høsten.

3.2 Ferskfiskordningen i perioden 2017-2021

I lukket gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N er det til sammen 1 675 deltakeradganger. Som det fremgår av tabell 4 under har 145 av disse fartøyene en største lengde over 21 meter. Av disse 145 fartøyene har 60 fartøy hjemmelslengde over 21 meter (torsk), noe som tilsier at 85 fartøy har hjemmelslengde under 21 meter.

Tabell 4: Antall deltakeradganger (aktive og passive) i lukket gruppe sitt fiske etter torsk nord for 62°N fordelt på hjemmelslengde og største lengde

Antall deltakeradganger	Største lengde					
	Hjemmelslengde	0 - 10,9 m	11 - 14,9 m	15 - 20,9 m	Over 21 m	Totalt
0 - 10,9 m		892	268	9	4	1 173

11 - 14,9 m	15	251	38	22	326
15 - 20,9 m		16	40	59	115
21 - 27,9 m			1	60	61
Totalt	907	535	88	145	1 675

Kilde: Konsesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 24. juni 2022

Fangst på ferskfiskordningen framgår ikke av sluttседdelregisteret, men Fiskeridirektoratet mottar ukentlige rapporter fra Norges Råfisklag der fangst belastet på ferskfiskordningen framgår, fordelt på de ulike hjemmelslengdegrupper i lukket gruppe, samt åpen gruppe. Dette bergenser mulighetene for analyse. Tabell 5 nedenfor viser fangst belastet ferskfiskordningen i perioden 2017- 2021. Vi ser at fartøy med hjemmelslengde mellom 21 – 27,9 meter er de som belaster ferskfiskordningen minst av fartøy i lukket gruppe. Denne gruppen står for 12 – 18 % av fangsten belastet ordningen i lukket gruppe. Gjennomsnittlig fangst per år de fem siste årene utgjør nesten 2 700 tonn.

Ca. halvparten av fartøyene med hjemmelslengde mellom 15 og 20,9 meter har største lengde over 21 meter, slik at også i denne gruppen blir det antakelig belastet et betydelig kvantum av fartøy over 21 meter største lengde. Dersom man legger til grunn at halvparten av kvantumet fiskes av fartøy med største lengde over 21 meter, utgjør dette en gjennomsnittlig fangst per år på 2 500 tonn.

Tabell 5: Fangst (tonn) på ferskfiskordningen i årene 2017-2021

Fartøygruppe	2017	2018	2019	2020	2021
Lukket gruppe					
<i>Under 11 m hj l</i>	4 872	4 012	3 093	4 189	3 649
<i>11 – 14,9 m hj l</i>	6 341	6 686	4 969	5 261	6 630
<i>15 – 20,9 m hj l</i>	5 530	5 024	4 485	5 098	5 013
<i>21 – 27,9 m hj l</i>	3 019	3 364	2 251	2 510	2 122
Totalt lukket gruppe	19 762	19 086	14 798	17 058	17 414
Åpen gruppe	1 863	1 173	1 476	2 102	1 129

Avsetningen til ferskfiskordningen har variert fra år til år. Også oppstartstidspunkt for ordningen har variert, men har vært i april og mai de siste årene. I inneværende år startet fisket på ordningen 27. juni. Bakgrunnen for senere oppstart i år er en reduksjon i kvantum til avsetningen, samt å bedre ivareta formålet med ordningen. Vi ser at det i enkelte år har vært grunnlag for en romslig bonusprosent.

Tabell 6: Oversikt over ferskfiskordningen i årene 2017-2021

År	Dato for oppstart	Fangst innenfor ferskfiskordningen (tonn)	Ferskfisktillegg
-----------	--------------------------	--	-------------------------

2017	01.mai	21 625	1. mai-25. juni 20 %
			26. juni - 1. okt 30 %
			2. okt -17. des 50 %
			18. des - 31. des 10 %
2018	07.mai	20 259	7. mai - 24. juni 20 %
			25. juni - 14. okt 30 %
			15. okt - 16. des 50 %
			17. des - 31. des 10 %
2019	15.apr	16 274	15. april - 14. juli 10 %
			15. juli – 28. nov 30 %
			29. nov – 31. des <i>All bifangst av torsk ulovlig</i>
2020	13.apr	19 160	13. april - 12. juli 10 %
			13. juli – 20. des 30 %
			21. des – 31. des 10 %
2021	18.mai	18 543	18. mai - 27. juni 20 %
			28. juni – 31.okt 30 %
			1. nov – 26. des 50 %
			27. des - 31. des 10 %

Tabell 7: Fangst av fersk torsk av fartøy over 21 meter største lengde i perioden 18. mai- 31. des 2021 og 13. april – 31. Desember 2020

Hjemmelslengde	Antall fartøy 2021	Kvantum (tonn)	Antall fartøy 2020	Kvantum (tonn)
Under 11 m			3	153
11-14,9 m	17	2 536	16	3 192
15-20,9 m	34	4 612	50	9 849
21-27,9 m	27	4 098	36	9 875
Totalt	78	11 247	105	23 069

Kilde: Norges Råfisklag

Tall fra Norges Råfisklag viser at i perioden for ferskfiskordning i 2021, ble det fisket vel 11 tusen tonn fersk torsk av 78 fartøy over 21 meter største lengde. Tilsvarende ble det fisket vel 23 tusen tonn av 105 fartøy i 2020. I henhold til tabell 3 er gjennomsnittlig andel kysttorsk i perioden for ferskfiskordningen ca. 23 %. Dersom man legger dette til grunn, vil estimert kvantum kysttorsk fisket i perioden utgjøre rundt 2 600 tonn. Dersom man legger gjennomsnittlig andel for andre halvdel til grunn, ca. 27 %, blir estimert kysttorskuttak ca. 3 000 tonn. Som det framgår av figur 3, blir det estimert fisket i gjennomsnitt 6 500 tonn kysttorsk årlig i andre halvår. Det vil si at fartøy over 21 meter største lengde står for nesten halvparten av estimerte fangster av kysttorsk i andre halvår.

Når vi sammenholder lokasjonene for disse fangstene med lokasjoner med mye kysttorsk i henhold til tabell 3, utgjør kvantumet i lokasjoner med mye kysttorsk ca. 4 000 tonn i 2021. Andelen kysttorsk i lokasjonene varierer, og det kan være rimelig å anta at 1/3 eller ¼ vil være kysttorsk. Som det framgår av figur 3, blir det estimert fisket i gjennomsnitt 6 500 tonn kysttorsk årlig i andre halvår.

3.3 Mulige tilpasninger i ferskfiskordningen for å redusere kystfisket om høsten

For å redusere kystfisket om høsten er det nødvendig å i første omgang vurdere fjerning eller endringer av ordninger som har som formål å stimulere til fiske på denne årstiden.

Et mål om å redusere kystfisket om høsten er vanskelig å forene med målet om å utjevne sesongtoppen i torskefisket og gi fiskeindustrien tilgang til ferskt råstoff fra kystflåten om høsten, slik ferskfiskordningen skal bidra til. Ferskfiskordningen innebærer at en del av kystflåtens torskekvoter gjøres tilgjengelig senere på året i stedet for å bli utnyttet under det tradisjonelle torskefisket om vinteren/våren. Det geografiske området hvor ordningen har størst effekt andre halvår sammenfaller i stor grad med området hvor beskatningen av kysttorsk er størst i denne perioden. Å avvikle ferskfiskordningen i sin helhet kan være et alternativ, men dersom fartøy ikke velger å spare torskekvote til høsten, kan avvikling av ordningen enten bidra til mer ulovlig fiske eller at det blir mindre aktivitet. Fartøy har i dag mulighet til å overføre inntil 10 % av fartøykvoten på torsk til neste år, det vil si spare 10 % av kvoten til neste år. Etter hvert vil det antakelig også bli innført kvotefleksibilitet på fartøynivå (fiske på forskudd i tillegg). Dette gir det enkelte fartøy bedre mulighet til å planlegge og husholdere med kvoten, og dermed spare kvote til høsten. Dette kan være et argument for at det ikke vil være et like stort behov for ferskfiskordningen.

Man kan tenke seg forskjellige endringer i ferskfiskordningen for å redusere kystfisket om høsten. Mulige tiltak kan være å:

- redusere avsetningen og den løpende størrelsen på tilleggskvoten (prosenten). Hvilken prosent torsk som er nødvendig for å drive et rasjonelt fiske etter andre arter vil endre seg gjennom høsten, særlig i Troms og Finnmark. Fiskeridirektoratet har fått tilbakemeldinger om at en bonusprosent på 20- 30 % torsk kan være et fornuftig nivå.
- snevre inn geografisk og tidsmessig virkeområde, f.eks. ved å innrette ordningen mot fartøy som ikke fisker kystnært
- stimulere enda mer til fiske på andre hvitfiskarter, f.eks. ved økt bonus for hysefangster eller ved å beregne kvotetillegget uten at torskefangster teller med. Det at torsk er inkludert i beregningsgrunnlaget for torskebonusen, gir incentiv til å fiske mer torsk.
- gå tilbake til en ordning med en maksimal tillatt bifangst uten mulighet for at torsk kan være hovedarten i enkeltfangster, tilpasset ulike områder og perioder. Bifangsten kan som for ferskfiskordningen regnes over en uke, eller – som en strengere ordning – per fangst.
- ekskludere fartøy over 21 meter største lengde eller hjemmelslengde, se nærmere under.

Slike endringer vil innebære et mindre fleksibelt reguleringsopplegg for kystflåten, og er egnet til å ikke bare redusere landinger av torsk men også av andre arter. Fartøy i lukket gruppe fisket i 2021 (2020) ca. 22 000 (28 000) tonn hyse og ca. 36 000 (36 000) tonn sei

etter at ferskfiskordningen startet det aktuelle året. Ferskfiskordningen er evaluert av Nofima i rapport 27/2017 «Evaluerings av ferskfiskordningen og kvotebonus for levendefangst», og det vises til denne for en beskrivelse av effekter og fordelingsvirkninger av ordningen (tilgjengelig på nofima.no).

Fiskeridirektoratet er bedt om å særlig vurdere om fartøy med største lengde over 21 meter har behov for å delta i ferskfiskordningen. Vi har ikke oversikt over nøyaktig kvantum eller antall fartøy som deltar i ferskfiskordningen. Av 145 fartøy som har mulighet, ser vi at ca. 80-105 fartøy leverer fersk torsk i perioden når ferskfiskordningen gjelder. Et anslag på at denne gruppen fisker om lag 4- 5 000 tonn årlig på ferskfiskordningen virker rimelig, og en del av dette fiskes i lokasjoner med mye kysttorsk. Det er vanskelig å tallfeste effekten av at disse fartøyene ekskluderes fra ferskfiskordningen. Det vil være avhengig av om fartøyene ser seg tjent med å utnytte fartøykvoten i skreisesongen, eller om noe av fartøykvoten spares til fiske i andre halvår. Tiltaket vil trolig begrense uttaket av kysttorsk noe, men det er trolig andre tiltak som vil være mer effektive, ettersom mesteparten av kysttorsken fiskes i første kvartal. Fartøyene som ikke får adgang til å delta i ferskfiskordningen må husholdere med fartøykvoten på torsk for å ha tilstrekkelig med torsk igjen til å kunne fiske etter andre arter hele året. Det kan føre til mindre aktivitet i andre halvår, da fartøyene kanskje velger å fiske hele fartøykvoten i skreisesongen.

Et argument for å ekskludere enkelte grupper fra ferskfiskordningen kan være at fartøygruppen vil få høyere fartøykvoter, dersom gruppen slipper å "betale" for ferskfiskordningen. I dag avsettes kvantum til ferskfiskordningen fra hele lukket gruppe. Dersom fartøy med største lengde over 21 meter ekskluderes fra å delta i ferskfiskordningen, kan det vurderes å kun avsette kvantum til ordningen fra de hjemmelslengdegruppene som benytter ordningen. Dette kan gjennomføres relativt enkelt for hjemmelslengdegruppen 21-27,9 meter, der det kun er ett fartøy som er under 21 meter største lengde. Det vil bli komplisert for de andre hjemmelslengdegruppene ettersom fartøykvotene beregnes med utgangspunkt i antall kvotefaktorer i gruppen, og Fiskeridirektoratet ser ikke hvordan dette kan løses enkelt. Et annet alternativ kan være at fartøy med hjemmelslengde mellom 21 –27,9 m ikke får adgang til å delta i ferskfiskordningen, ettersom det kan argumenteres for at denne gruppen da får høyere fartøykvoter.

Dersom man skal gjøre endringer i ferskfiskordningen, vil det etter Fiskeridirektoratets oppfatning være mest hensiktsmessig å vurdere å redusere bonusprosenten til det som er nødvendig, for eksempel 20-30 %, for å drive et rasjonelt fiske etter andre arter, samt å ekskludere torsk fra beregningsgrunnlaget for å minske incentivet til å fiske torsk. Det vil da være naturlig å redusere avsetningen til ferskfiskordningen noe.

4.0 Begrensninger ved fiske og fangst innenfor fjordlinjene

4.1 Gjeldende rett

Begrensningene ved fiske og fangst innenfor fjordlinjene er ment å ivareta hensynet til de minste fartøyene i konkurransen mellom ulike fartøygrupper på kystnære felt, samtidig som begrensningene skal være et virkemiddel for vern av kystnære bestander, hvor særlig vernet av kysttorsk står sentralt.

I forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N § 32 fremgår det at fisket etter torsk innenfor fjordlinjene skal utøves med de begrensninger som følger av

forskrift 23. desember 2021 nr. 3910 om gjennomføring av fiske, fangst og høsting av villlevende marine ressurser (høstingsforskriften) kapittel VI.

I høstingsforskriften § 31 forbys fiske innenfor fjordlinjene for fartøy på eller over 15 meter største lengde. Fiskeforbudet er imidlertid ikke absolutt. Det er gjort flere unntak basert på målarter, fartøystørrelse, geografiske avgrensninger og redskap, samtidig som Fiskeridirektoratet etter en skjønnsmessig vurdering i visse tilfeller kan gjøre unntak fra forbudet i bestemte fiskerier for bestemte fartøygrupper, områder og tidsrom.

Fartøy som kan fiske med konvensjonelle redskap etter andre arter enn torsk innenfor fjordlinjene kan maksimalt ha 5 % bifangst av torsk i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

I høstingsforskriften § 32 fremgår det videre et forbud mot bruk av snurrevad innenfor fjordlinjene. Også her er det gjort enkelte unntak fra det generelle utgangspunktet. Av bestemmelsens andre ledd bokstav d følger det at fartøy under 11 meters største lengde og 4,5 meter største bredde, som i tillegg har lasteromstørrelse under 20 m³, er unntatt fra forbudet. Unntaket er generelt med hensyn til målarart, og gjelder dermed også for fiske etter torsk. Det må imidlertid bemerkes at disse minste fartøyenes aktivitet innenfor fjordlinjene til en viss grad begrenses av lokale forskrifter, jf. forskrift om bruk av snurpenot, snurrevad og andre notredskap i etter bestemte fiskeslag i Finnmark fylke og forskrift om forbud mot bruk av snurpenot, snurrevad og andre notredskaper, Troms.

Hva det gjelder bruksmengde, er det ikke fastsatt regler om maksimalt antall garn, liner mv. i fisket etter torsk. Reglene om røkting av redskap setter imidlertid i praksis en grense for antall bruk et fartøy kan benytte. Dette kommer tydeligst frem i fisket etter torsk, hyse og sei med garn, hvor det er krav om daglig røkting.

4.2 Fiske innenfor fjordlinjene i perioden 2017-2021

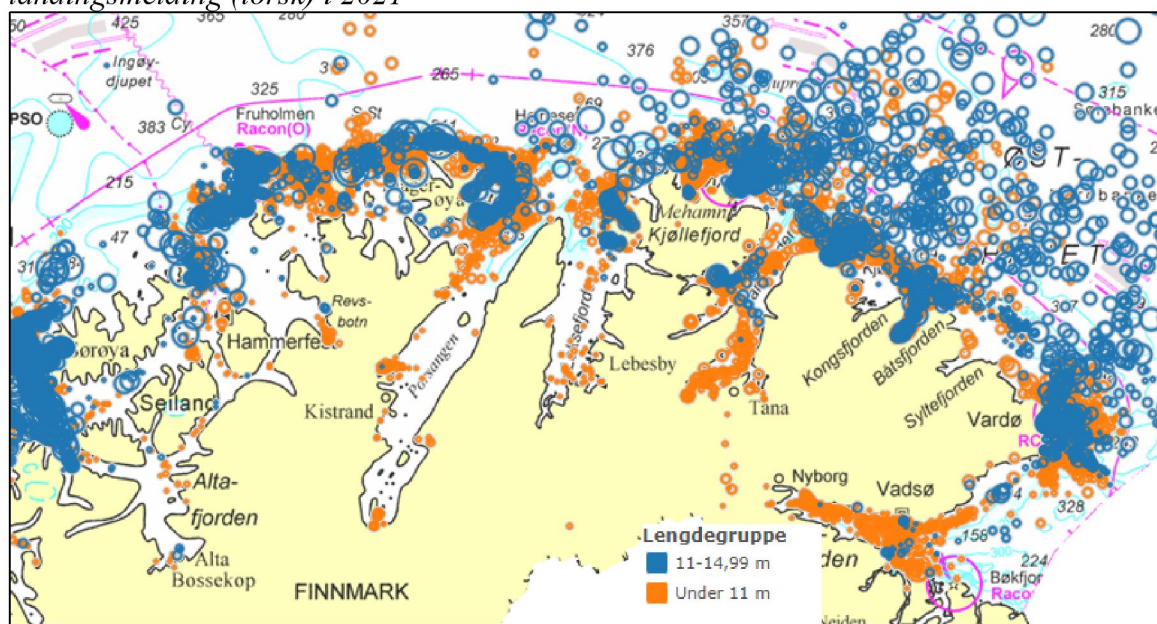
Havforskningsinstituttet har tidligere pekt på reduksjon av lengdegrensen til fartøy som kan fiske innenfor fjordlinjene, samt strengere begrensninger av bruksmengde, som relevante tiltak for å gjenoppbygge fjordpopulasjonene av kysttorsk. I Havforskningsinstituttets rapport fra 2021 om oppfølging av arbeidet med kysttorsktiltak vises det imidlertid til at bruksmengde som kriterium har vist seg vanskelig å kontrollere, og det anbefales derfor at maks fartøylengde for å fiske torsk innenfor fjordlinjene settes til 11 meter største lengde.

Gjeldende lengdegrense på 15 meter for å fiske torsk innenfor fjordlinjene har ligget fast siden 2004. Samtidig har også den mindre kystflåten blitt mer moderne og effektiv siden den tid. Dette kan tale for at flere fartøy i denne gruppen lettere enn tidligere vil kunne fiske torsk utenfor fjordlinjene.

Figur 4 nedenfor viser et kartutsnitt (Finnmark) med posisjonsangivelse for fartøy med største lengde under 15 meter på tidspunktet for rapportering av torskefangster i kystfiskeappen i 2021. Oransje sirkler er fartøy under 11 meter, blå er fartøy mellom 11 og 15 meter. Størrelsen på sirkelen varierer med størrelsen på fangsten. Landingsmelding skal sendes minst 2 timer før anløp til mottaksanlegget, eller snarest mulig dersom siste fiskeoperasjon foretas nærmere enn 2 timer fra mottaksanlegget. Selv om posisjonen ikke nødvendigvis angir stedet for utøvelsen av fisket, kan den være en indikasjon på hvor kystnært fisket foregår.

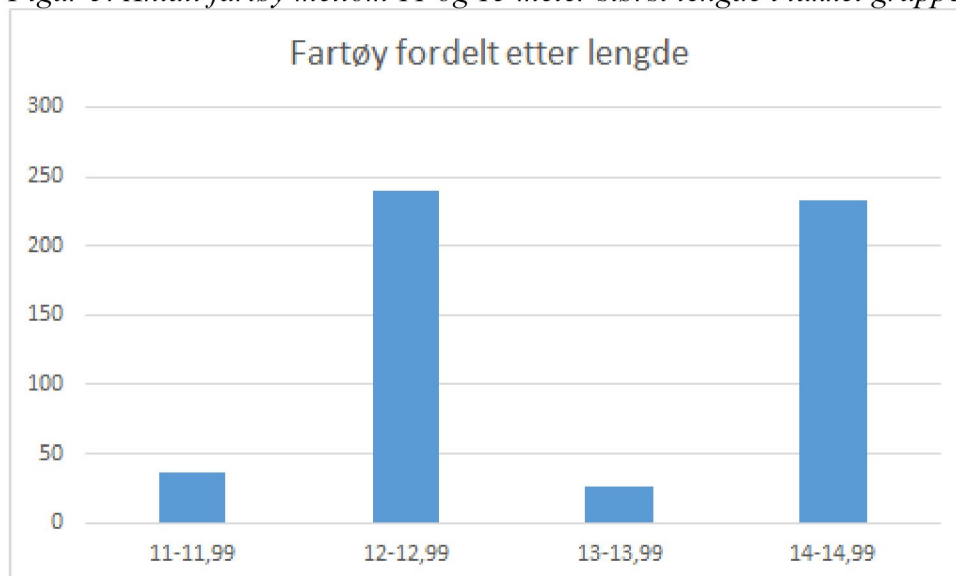
Figur 4: Posisjonsangivelse for fartøy med største lengde under 15 meter ved sending av landingsmelding (torsk) i 2021

Vi ser at meldingene inne på fjordene domineres av fartøy under 11 meter, og at en betydelig del av meldingene fra fartøy mellom 11 og 15 meter er sendt fra havområder som ligger utenfor fjordlinjene (linjer ikke tegnet på kartet).

Det er 535 fartøy med største lengde mellom 11 og 15 meter som kan delta i torskefisket i lukket gruppe. I denne gruppen dominerer fartøy mellom 12 og 13 meter og mellom 14 og 15 meter største lengde, med til sammen nesten 90 % av fartøyene.

Figur 5: Antall fartøy mellom 11 og 15 meter størst lengde i lukket gruppe

Kilde: Fiskeridirektoratet

I tillegg kommer fartøy som kan delta i åpen gruppe selv om de er større enn 11 meter.

Havforskningsinstituttet mener lengdegrensen for å fiske innenfor fjordlinjene bør gå på 11 meter. En senkning av lengdegrensen til 11 meter vil redusere uttaket av kysttorsk, men den mer presise effekten av et slikt tiltak er vanskelig å beregne.

Tabell 8 viser årlige landinger av torsk fra fartøy mellom 11 og 15 meter største lengde (inkluderer alle norske fartøy).

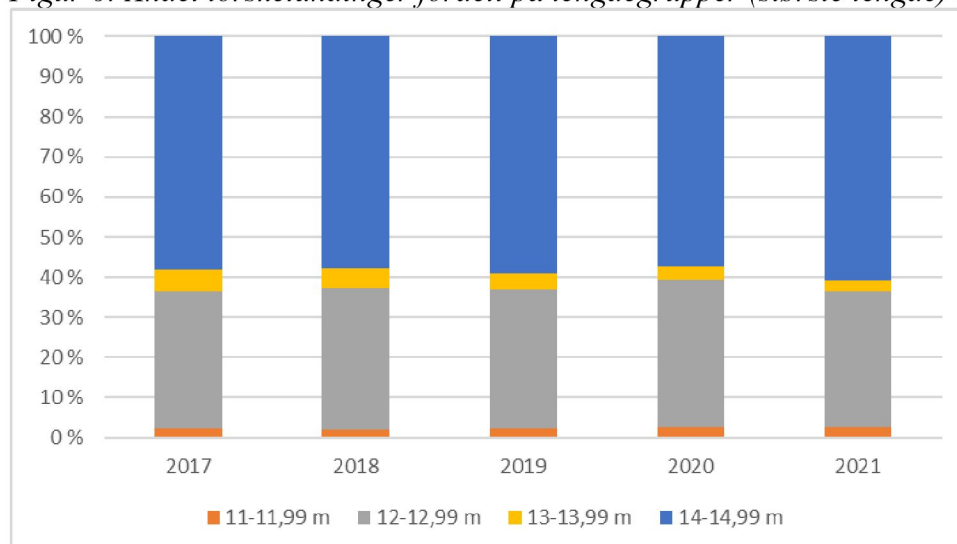
Tabell 8: Norsk fartøys landinger av torsk fordelt på fartøyets største lengde og år (tonn)

År	11-11,99 m	12-12,99 m	13-13,99 m	14-14,99 m	Totalsum
2017	1 377	20 009	3 310	34 133	58 830
2018	1 178	19 996	2 615	32 799	56 588
2019	1 144	16 466	1 853	28 240	47 702
2020	1 222	16 970	1 518	26 527	46 237
2021	1 340	18 617	1 447	33 201	54 606

Kilde: Fiskeridirektoratet

Samlet fangst per år varierer fra mellom ca. 46 tusen til 58 tusen tonn. Som forventet er det stor forskjell i andelen fangst mellom de ulike meterintervallene, se figuren nedenfor.

Figur 6: Andel torskelandinger fordelt på lengdegrupper (største lengde) og år

Kilde: Fiskeridirektoratet

Vi ser at fartøy mellom 14 og 15 meter fisker og lander over halvparten av det samlede kvantumet, og andelen er ca. 60 % i enkelte år. Fartøy mellom 12 og 13 meter ligger omtrent på 34-36 %, mens fartøy mellom 11 og 12 meter og 13 og 14 meter står for en svært liten andel, ca. 2 % og ca. 4 %.

Det er imidlertid ikke slik at et forbud for disse fartøyene mot å fiske torsk innenfor fjordlinjene nødvendigvis vil innebære en stor geografisk forskyvning i innsatsen, ettersom mye av torskefisket allerede foregår utenfor fjordlinjene.

For å få en indikasjon på hvor mye av torsken som fiskes innenfor fjordlinjene, kan man se nærmere på fangster som ifølge sluttsedlene er tatt i lokasjoner som i det vesentlige ligger

innenfor dette området. Tallgrunnlaget blir nødvendigvis nokså skjønnsbetont, både fordi mange lokasjoner ikke blir inkludert selv om de delvis ligger innenfor fjordlinjene, og fordi lokasjonene som blir inkludert også har områder som er utenfor fjordlinjene. En del fangster vil derfor være tatt innenfor fjordlinjene selv om de ikke inkluderes i tallgrunnlaget, og noe av fangstene som blir inkludert kan være tatt utenfor fjordlinjene. Data om registrert lokasjon samsvarer heller ikke nødvendigvis med hvor fisket reelt sett har foregått.

I det videre er det lagt til grunn fangster fra til sammen 35 lokasjoner. Tabellen nedenfor viser totale torskefangster av fartøy med største lengde mellom 11 og 15 meter i perioden 2017-2021, og hvor stor andel som er fisket i de utvalgte lokasjonene.

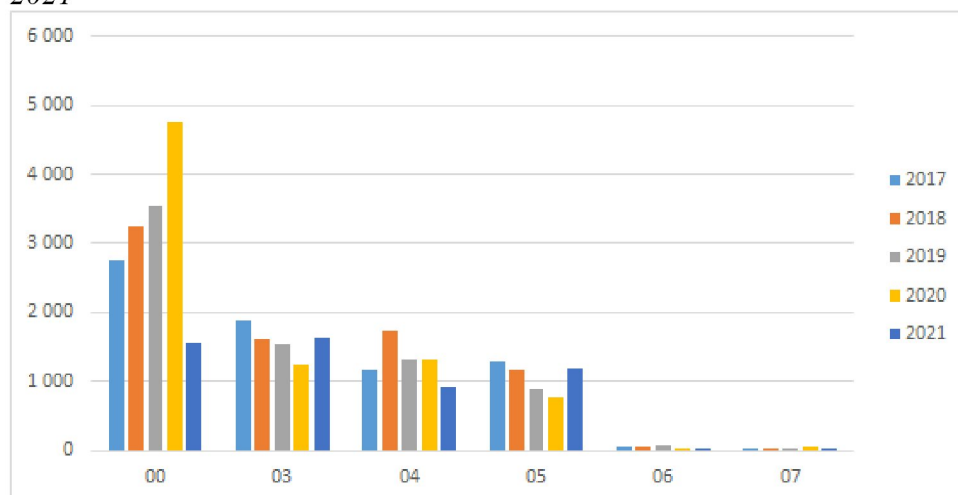
Tabell 9: Fangst fartøy mellom 11 og 15 meter fordelt på lokasjoner

År	Totalfangster	Utvalgte lokasjoner	Andel
2017	58 830	7 150	12 %
2018	56 588	7 848	14 %
2019	47 702	7 364	15 %
2020	46 237	8 176	18 %
2021	54 606	5 343	10 %

Kilde: Fiskeridirektoratet

Figuren nedenfor viser hvordan fangstene i de aktuelle lokasjonene fordeler seg mellom de ulike hovedområdene i perioden 2017-2021. Samlet torskefangst i lokasjonene gjennom perioden er nesten 36 000 tonn, altså i gjennomsnitt ca. 7 200 tonn torsk per år.

Figur 7: Fangst fartøy mellom 11 og 15 meter fordelt på utvalgte lokasjoner i årene 2017 til 2021

Kilde: Fiskeridirektoratet

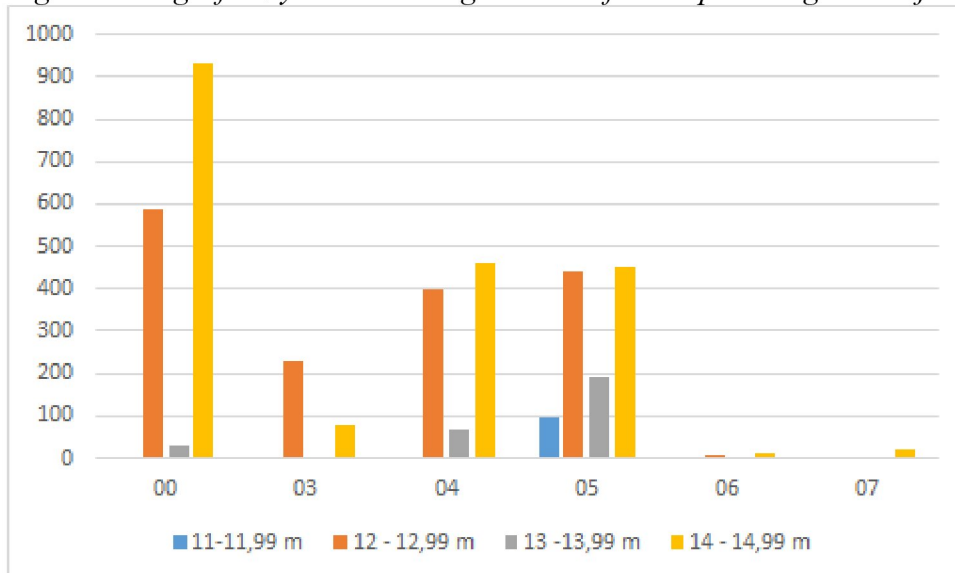
Dataene viser at det er i Vestfjorden, og spesielt i lokasjon 46, det er registrert høyest fangst. Fangstene fra denne lokasjonen tilsvarer alene nesten et like stort kvantum som samlet fangst tatt i de øvrige lokasjonene. Her gjør vi spesielt oppmerksom på at en vesentlig del av området innenfor fjordlinjene i lokasjonen utgjøres av «henningsværboxen». Dette området er i utgangspunktet stengt for fartøy over 11 meter, og åpnes for fartøy mellom 11 og 15 meter bare når skreien dominerer i fangstene. De siste årene har det vært åpnet for fiske for denne lengdegruppen fra og med mars, og i henhold til figur 3 er dette måneden med høyest

fangst av kysttorsk. Vi ser at sør for Vestfjorden og sørover til og med Møre og Romsdal er det minimalt med fangster.

Figuren nedenfor viser hvordan fangstene i de aktuelle lokasjonene i 2021 fordeler seg på de ulike lengdeintervallene, sortert etter hovedområder.

Figur 8: Fangst fartøy mellom 11 og 15 meter fordelt på utvalgte lokasjoner i 2021

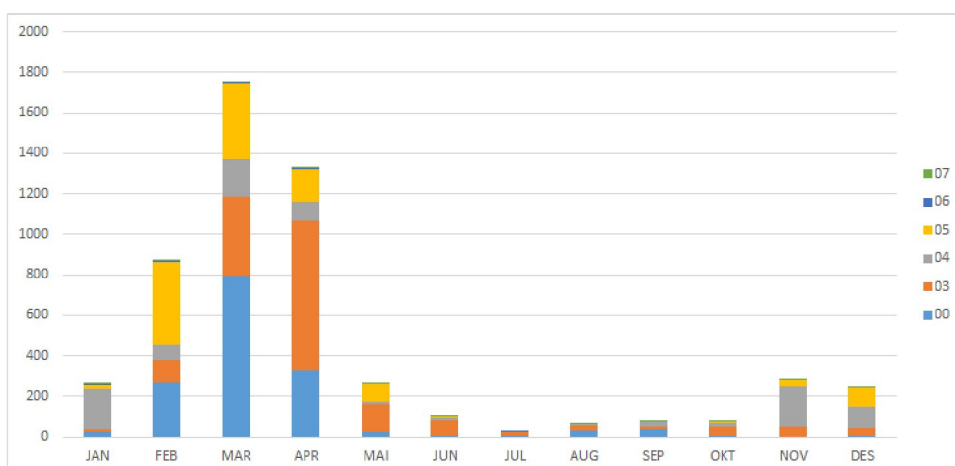

Kilde: Fiskeridirektoratet

Fangstene i de aktuelle lokasjonene er i det alt vesentlige tatt i Lofoten/Vesterålen, Troms og Finnmark. Det er usikkert hvor stor andel av kysttorsk det er i disse fangstene, og hvor mye denne andelen blir redusert dersom innsatsen skyves utenfor fjordlinjene. Data fra Havforskningsinstituttets forskningstokt og prøvetaking fra fiskeriene indikerer at effekten av å skyve innsatsen lenger ut vil variere avhengig av hvor på kysten og til hvilken tid på året fisket foregår. Torskefangstene på Helgelandskysten og sørover vil nok i det alt vesentlige bestå av kysttorsk uavhengig av tid på året, mens det vil variere mer lenger nordover på kysten.

Figur 9 viser fangstene i 2021 i de aktuelle lokasjonene fordelt etter hovedområder og måned. Vi ser at over halvparten av kvantumet har blitt fisket i perioden februar til april.

Figur 9: Fangst (tonn) av torsk fra fartøy mellom 11 og 15 meter fordelt lokasjoner og måned i 2021

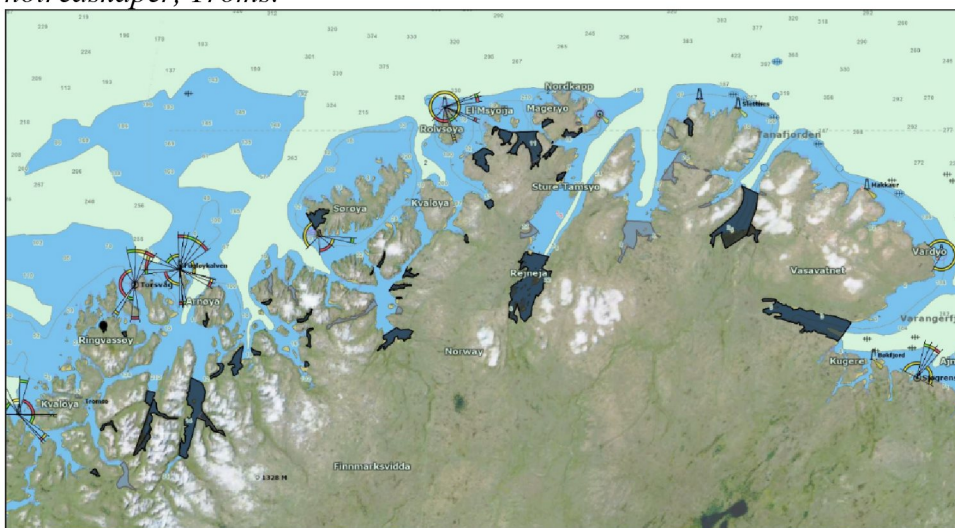
Kilde: Fiskeridirektoratet

4.3 Lokale reguleringer

Som nevnt under punkt 4.1 fremgår det i lokale forskrifter et forbud mot bruk av snurrevad i visse avgrensede områder innenfor fjordlinjene, forbud som også gjelder for de minste snurrevadfartøylene. Forbudene ble fastsatt på slutten av 1980-tallet for å forhindre at større og mer mobile fartøy kom inn i fjordområdene med påfølgende konflikt med mindre og lokale fartøy og for å forhindre høy beskatning på lokale bestander. Ved etableringen av fjordlinjene satte man imidlertid en demper for konkurransen mellom store og små fartøy.

Hva gjelder presset på de lokale bestander, hadde man ved etableringen av de lokale forskriftene ikke detaljerte opplysninger om kysttorskens gytefelt. I perioden 2008 til 2018 har Havforskningsinstituttet imidlertid foretatt gytefeltkartlegging, og det er dermed mulig å definere gyteområdene, og dermed også hva som bør utgjøre forbudsområder, mer presist.

Figur 10: Områder stengt/periodevis stengt for fiske (markert med sort og grått) i medhold av forskrift om forbud mot bruk av snurpenot, snurrevad, og andre notredskaper etter bestemte fiskeslag i Finnmark fylke og forskrift om forbud mot bruk av snurpenot, snurrevad og andre notredskaper, Troms.

Figur 11: Gytefelt kysttorsk i Finnmark samt deler av Troms

Årlig lander ca. 70-80 fartøy under 11 meter torskefangster som er tatt med snurrevad nord for 62°N.

4.4 Tilrådninger for fisket innenfor fjordlinjene

Fiskeridirektoratet viser til anbefalingen fra Havforskningsinstituttet om å senke lengdegrensen til 11 meter største lengde for å fiske innenfor fjordlinjene. Fartøy med største lengde 11-14,9 meter ser ut til å stå for en relativt stor andel av torskefangstene innenfor fjordlinjene, samtidig som de allerede fisker mesteparten av torsken utenfor fjordlinjene. Fiskeridirektoratet mener at det kan vurderes å senke lengdegrensen i tråd med Havforskningsinstituttet sin anbefaling. Som det framgår av figur 5, utgjør 12-12,9 og 14-14,9 meter største lengde ca. 90 % av fartøyene i denne gruppen, slik at det vil etter Fiskeridirektoratet sin oppfatning være hensiktsmessig at lengdegrensen er maksimum 12 meter. Det er ikke av avgjørende betydning om fartøy på 11-11,9 meter fisker innenfor fjordlinjene ettersom det er få fartøy med denne lengden.

Det vises videre til de lokale reguleringer som følger av forskrift om forbud mot bruk av snurpenot, snurrevad og andre notredskaper etter bestemte fiskeslag i Finnmark fylke samt tilsvarende forskrift for Troms. Havforskningsinstituttet har foreslått å endre forbudsområdene i forskriftene for fartøy under 11 meters største lengde og 4,5 meter største bredde, som i tillegg har lasteromstørrelse under 20 m³, jf. høstingsforskriften § 32 andre ledd bokstav d, slik at forbudsområdene for disse fartøyene i større grad samstemmer med kysttorskens gytefelt. Fiskeridirektoratet anbefaler å følge Havforskningsinstituttets forslag.

5.0 Adgangen for fartøy over 21 meter største lengde til å fiske torsk innenfor grunnlinjen

5.1 Gjeldende rett

I henhold til forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N er det forbudt for fartøy over 21 meter største lengde å fiske torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen. I inneværende års forskrift hjemles forbudet i § 32 – tiltak for vern av kysttorsk.

Det er tre unntak fra nevnte forbud. Disse unntakene gir fartøy over 21 meter største lengde adgang til å fiske torsk innenfor grunnlinjen med konvensjonelle redskap i perioder og i områder hvor nordøstarktisk torsk forventes å være dominerende:

- Fra 1. januar til og med 30. juni i statistikkområde 03 og 04 (utenfor Finnmark sørover til områdene utenfor Troms/Ringvassøya/Rebbernesøya/Nordkvaløya).
- Fra 1. januar til og med 1. mai i statistikkområde 00 og 05 (fra området utenfor Ringvassøy og sørvestover til vest av Røst, samt tilnærmet hele Vestfjorden).
- Fra 1. januar til og med 10 april i statistikkområde 06 og 07 (vest av Røst og sørover utenfor kysten av Nordland til og med Møre og Romsdal sør til Stad).

Fartøy som har forbud mot å fiske torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen kan ved fiske etter andre arter i området mellom grunnlinjen og fjordlinjene maksimalt ha 20 % bifangst av torsk i vekt i de enkelte fangster og ved landing. Innenfor fjordlinjene kan disse fartøyene maksimalt ha 5 % bifangst av torsk. Det er et vilkår at all bifangst av torsk innenfor fjordlinjen og innenfor grunnlinjen kan avregnes fartøyets kvote, eller den til enhver tid gjeldende ferskfiskordning. For konvensjonelle fartøy som ikke kan delta i åpen eller lukket gruppe gjelder egne bifangstregler. I 2022 kan disse fartøyene ha inntil 10 % bifangst til sammen av torsk, hyse og sei ved landing. Samlet bifangst av torsk kan imidlertid ikke overstige 2 tonn.

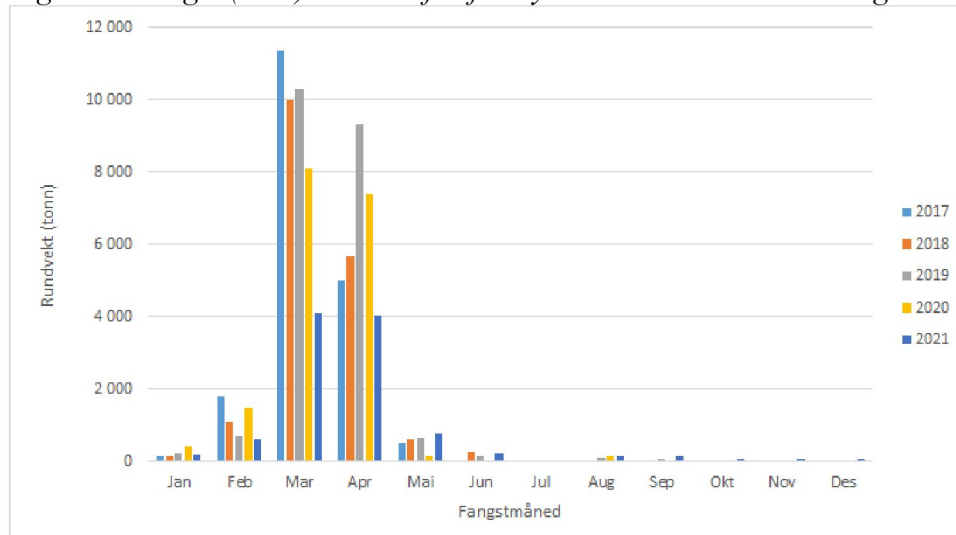
5.2 Fiske innenfor grunnlinjen for fartøy over 21 meter største lengde i perioden 2017-2021

Fiskeridirektoratet har utarbeidet fangststatistikk basert på fangst- og aktivitetsdata (ERS) for årene 2017- 2021. Dataene er ikke koblet mot sporingsdata, men er enkelt forklart identifisert ved å fordele fangst 50/50 på start- og stopp-posisjon i fangstdagbok, og fordelt fangsten på statistikkområde og til områdene innenfor og utenfor grunnlinjen.

Figur 12 viser fartøy over 21 meter største lengdes fangst av torsk nord for 62°N innenfor grunnlinjene fordelt på fangstår og fangstmåned. Vi ser at ca. 87 % av fangstene tas i månedene mars og april. Fartøy over 21 meter største lengde har fisket i gjennomsnitt ca. 17 000 tonn torsk innenfor grunnlinjene de siste fem årene, og 142 fartøy har deltatt i dette fiskeriet i 2021. I 2021 er fangsten redusert til ca. 10 000 tonn.

Figur12: Fangst (tonn) av torsk for fartøy over 21 meter største lengde innenfor grunnlinjene

Kilde: Fiskeridirektoratets fangst- og aktivitetsdata (ERS)

Tabell 10 viser fangst av torsk i NØS nord for 62°N fra fartøy som fisker med konvensjonelle redskap over 21 meter største lengde fordelt på statistikkområde og innenfor og utenfor grunnlinjene i årene 2019-2020. Vi ser at i 2019 og 2020 er det fangster fra Vestfjorden som dominerer innenfor grunnlinjene, mens det i 2021 er fisket mer langs kysten lengre nord. Videre ser vi at kvantumet fisket innenfor grunnlinjen utgjør 26 % i 2019, 18 % i 2020 og 10 % i 2021 av det totale kvantumet fisket i NØS.

Tabell 10: Fangst av torsk av fartøy over 21 meter som fisker med konvensjonelle redskap i NØS

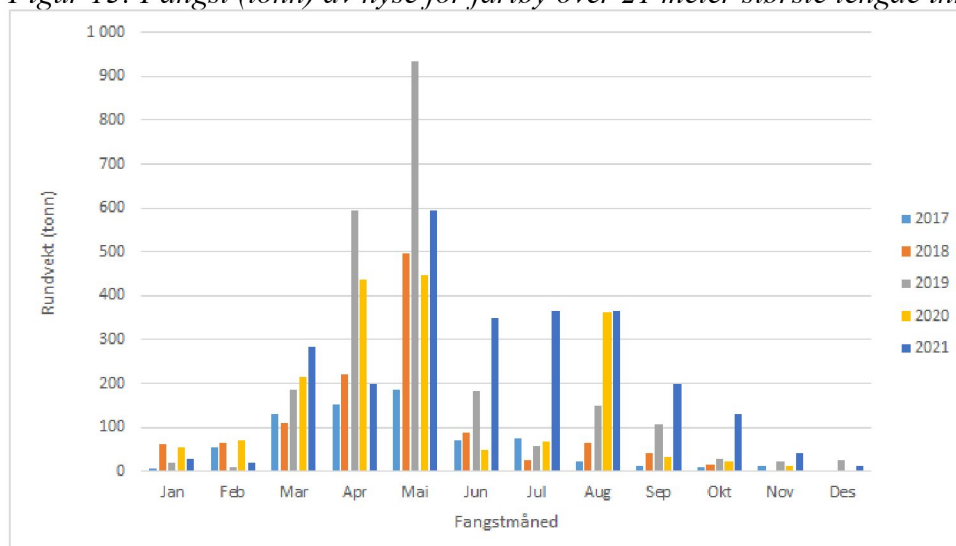
Statistikk- område	2019		2020		2021	
	Innenfor grunnlinje	Utenfor grunnlinje	Innenfor grunnlinje	Utenfor grunnlinje	Innenfor grunnlinje	Utenfor grunnlinje
00	12 941	344	9 526	157	611	946
01			0		1	
03	1 050	12 352	517	14 223	1 814	15 713
04	4 322	11 471	3 957	12 977	4 871	15 383
05	1 524	20 410	1 112	25 491	1 006	31 892
06	0	159	33	112	12	86
07	159	82	74	84	3	261
09	10					0
10		508		1 668		1 256
12		10 218		12 057	0	10 040
13		1 153		1 126		2 248
15		7		4		24
20		1 188		856		3 014
28		0	0			1
30		0		0		4
37		7		2		2
39		51		17		9

Uoppgitt					174	7
Totalt	20 007	57 951	15 219	68 774	8 492	80 885

Figur 13 viser fartøy over 21 meter største lengdes fangst av hyse nord for 62°N innenfor grunnlinjene fordelt på fangstår og fangstmåned. Vi ser at ca. 50 % av fangstene tas i månedene april og mai. Fartøy over 21 meter største lengde har fisket i gjennomsnitt ca. 1 700 tonn hyse innenfor grunnlinjene de siste fem årene, og 106 fartøy har deltatt i dette fiskeriet i 2021.

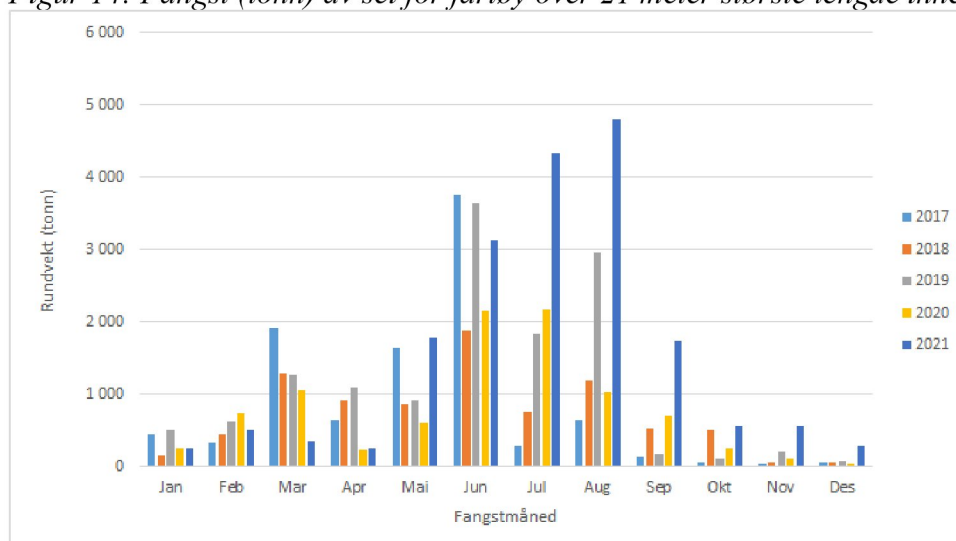
Figur 13: Fangst (tonn) av hyse for fartøy over 21 meter største lengde innenfor grunnlinjene

Kilde: Fiskeridirektoratets fangst- og aktivitetsdata (ERS)

Figur 14 viser fartøy over 21 meter største lengdes fangst av sei nord for 62°N innenfor grunnlinjene fordelt på fangstår og fangstmåned. Vi ser at ca. 58 % av fangstene tas i sommermånedene. Fartøy over 21 meter største lengde har fisket i gjennomsnitt ca. 12 000 tonn sei innenfor grunnlinjene de siste fem årene, og 148 fartøy har deltatt i dette fiskeriet i 2021.

Figur 14: Fangst (tonn) av sei for fartøy over 21 meter største lengde innenfor grunnlinjene

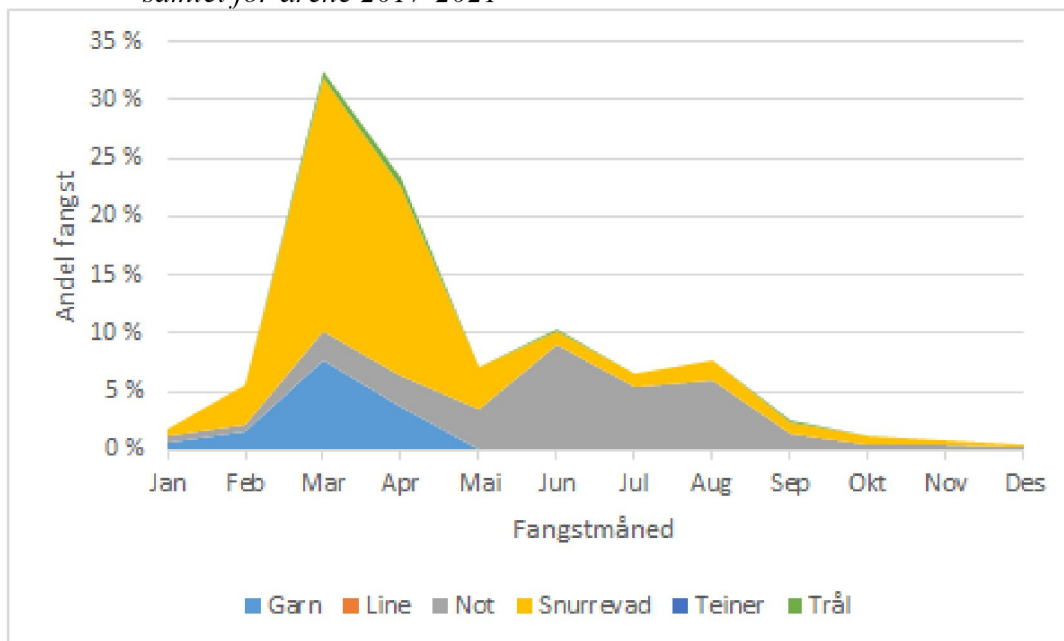

Kilde: Fiskeridirektoratets fangst- og aktivitetsdata (ERS)

Figur 15 viser fangstandeler fordelt på fangstmåned og redskap. Vi ser at snurrevad dominerer i fisket etter torsk, mens not er mest benyttet i sommermånedene i fisket etter sei. Det pågår også noe garnfiske i skreisesongen.

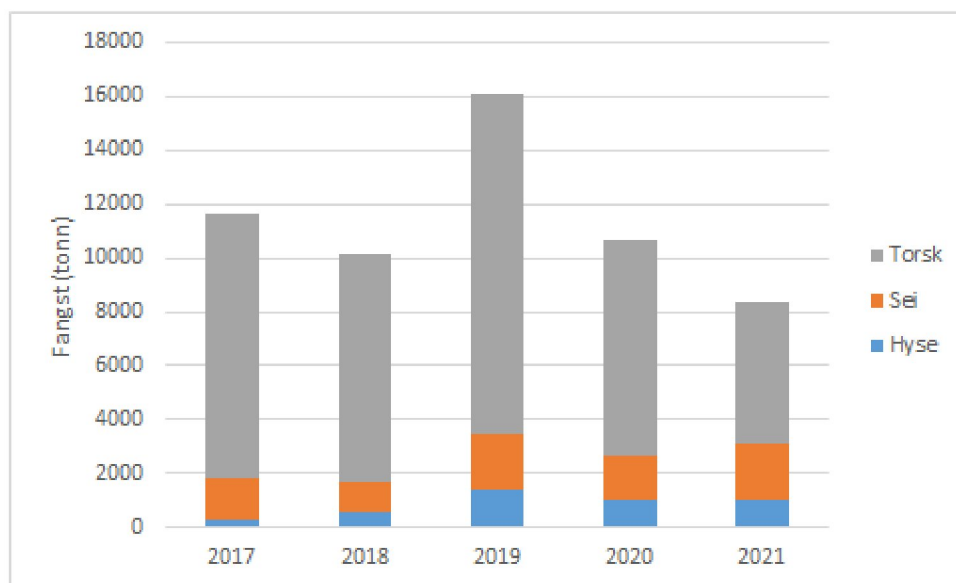
Figur 15: Fartøy over 21 meter største lengdes fangstandeler av artene torsk, hyse og sei innenfor grunnlinjene i NØS nord for 62°N fordelt på redskap og måned samlet for årene 2017-2021

Kilde: Fiskeridirektoratets fangst- og aktivitetsdata (ERS)

Figur 16 viser fangst av torsk, hyse og sei innenfor grunnlinjene fra fartøy som fisker med konvensjonelle redskap over 28 meter største lengde i perioden 2017-2021. Vi ser at det er fisket i gjennomsnitt nesten 8 800 tonn torsk, 900 tonn hyse og 1 700 tonn sei innenfor grunnlinjene av fartøy med største lengde over 28 meter.

Figur 16: Fangst (tonn) av torsk, hyse og sei innenfor grunnlinjene fra fartøy som fisker med konvensjonelle redskap over 28 meter største lengde i perioden 2017-2021

5.3 Kart som viser fartøy over 21 meter største lengde sitt fiske etter torsk, hyse og sei

Fiskeridirektoratet har utarbeidet kvartalsvise kart som viser fiskeriaktiviteten i 2020 basert på ERS for fartøy med største lengde over 21 meter. Kartene framgår av vedleggene. Dataene er basert på daglige fangstmeldinger (DCA) som inneholder torsk, hyse og sei nord for 62°N. Videre framgår fjordlinjer (lilla felt), grunnlinjer og 4 nautiske mil fra grunnlinjen.

Vi ser at i første kvartal fiskes det i hovedsak en god del torsk kystnært i Finnmark, Troms og Lofoten/Vesterålen. Det fiskes en god del torsk innenfor grunnlinjen som nærmere beskrevet i forrige avsnitt, og kartene viser at det også pågår torskefiske mellom grunnlinjen og 4 nautiske mil fra grunnlinjen. Samtidig blir det fisket en god del torsk, men også hyse og sei i områder som ikke er kystnære. Sør for 67°N er det i all hovedsak sei som fiskes i første kvartal. En del fiskes innenfor grunnlinjen, men i hovedsak foregår fisket etter sei utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjen.

I andre kvartal ser vi at det fremdeles blir fisket mye torsk nord for 67°N, også innenfor grunnlinjene. Det blir også fisket noe torsk, hyse og sei innenfor fjordlinjene. Andelen hyse og sei øker i områder som ikke er kystnære. Sør for 67°N er det fremdeles sei som dominerer i fangstene, og som beskrevet i forrige avsnitt blir det fisket en del innenfor grunnlinjene.

I tredje kvartal ser vi at det er fisket etter sei som dominerer langs kysten, der noe blir fisket innenfor fjordlinjene, innenfor grunnlinjene og 4 nautiske mil fra grunnlinjene. Fra Troms og sørover er det ganske lite aktivitet innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene.

I fjerde kvartal er det fremdeles fisket etter sei som dominerer langs kysten, men fisket pågår i hovedsak utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene. Det er relativt lav aktivitet innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene, selv om det pågår noe aktivitet, også innenfor fjordlinjene. Det fiskes en del torsk i områder som ikke er kystnære.

5.4 Nærmere om fisket med snurrevad

Størrelser på fartøy

Etter at lengdebegrensningen ble opphevet og maksimum lasteromsvolum ble innført for kystflåten, har størrelsen på fartøyene som fisker etter torsk økt fra ca. 90 fot (28 meter) til ca. 180 fot (55 meter). I tillegg har den havgående autolineflåten nå muligheten til å fiske med snurrevad i samme områder som de større kystfiskefartøyene. Da snakker vi om fartøy opp i lengder på 220 fot (67 meter).

Begrensninger ved fiske i kystnære områder

Snurrevad er et aktivt fiskeredskap som krever relativt stort areal i fangstprosessen. Redskapet har tradisjonelt vært laget på en slik måte at den har lett bunnkontakt sammenliknet med trål. Det er heller ikke tillatt å benytte gir på snurrevaden nord for N 62°. Det foreligger noen begrensninger dersom snurrevadfartøy som skal fiske innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. Høstingsforskriften tillater kun fiske med snurrevad dersom man benytter en snurrevad som har maksimum størrelse i omkrets på 156 meter, har maksimum lengde på 123 meter fra vingspiss til vingspiss. I tillegg kan man ikke benytte mer enn 9 kveiler tau pr. arm (1 kveil = 220 meter). Det er påbud om bruk av kvadratmaskesekk nord om N 64° for å selektere ut småfisk fra fangstene. Det er ingen begrensning på fartøystørrelse inn til grunnlinjene.

Utviklingen av redskapet

Snurrevad er og har vært et effektivt redskap for fangst av torsk og hyse. Redskapet var tidligere forbeholdt kystflåten under 28 meter. Etter at man gikk vekk fra lengdebegrensning og over til maksimum lasteromsvolum har utviklingen av snurrevaden og bruken av den gått raskere. Den kan benyttes på mer ujevn bunn nå enn tidligere og den kan nå også brukes effektivt i fiske etter sei. Årsaken til denne utviklingen er nok flere, men en av grunnene til dette er at man har fått større og tyngre snurrevadfartøyer med stor maskinkraft. I tillegg har det vært struktureringer i denne flåtegruppen slik at mange fartøy har store kvoter som igjen krever større innsats for at kvotene skal kunne tas.

Dagens «nye» type snurrevadnøter har fått mer og mer likhetstrekk med en ordinær bunntrål for å kunne fange flere bunnfiskearter mer effektivt. Denne snurrevadmodellen er bygget i grovere materiale og har vesentlig hardere bunnkontakt enn tidligere modeller. På grunn av stor overvekt på redskapet kan det brukes mer kraft for å dra den fremover med større hastighet over bunnen, dette er spesielt formålstjenlig i fiske etter sei og samtidig opprettholdes effektiviteten godt på hyse og torsk. Denne typen snurrevad vil sannsynligvis bli den nye normalen i fisket med snurrevad fremover, spesielt for de litt større fartøyene.

Tauene (armene)

Som nevnt over er reguleringen av lengden på tauene en viktig del av reguleringen for snurrevad innenfor 4 n.mil av grunnlinjene. Hvert tau skal ikke være lengre enn 9 kveiler å 220 meter. Den mindre kystflåten vil vanligvis ikke ha plass til en slik mengde tau om bord. For stor kyst eller den havgående lineflåten vil det ikke by på problemer med dette volumet eller mer. Det er ikke uvanlig med 15 til 20 kveiler tau i 40-55 millimeter tykkelse.

Taumengden kan benyttes utenfor 4 n.mil av grunnlinjen. Problemer med så lange tau oppstår når disse fartøyene frister seg til å sette snurrevaden ulovlig med hele taumengden innenfor 4

n.mil av grunnlinjene. Dette vil lett føre til økt konkurranse med lokale fiskefartøyer og økt arealbeslag, dermed øker konfliktnivå mellom de store mobile snurrevadfartøylene og de små og mere stasjonære fartøylene. Lengden på tauene er svært vanskelig å kontrollere på fiskefeltet.

Hvorfor bør ikke den store snurrevadflåten få fiske i kystnære farvann?

Konsekvensene av å ha disse store snurrevadfartøylene i de kystnære fiskeriene er økt press på de kystnære regulerte og uregulerte bestandene, deriblant også på kysttorsk. Ser man også på utviklingen av snurrevaden mht. tyngde på redskapet og fartøyenes størrelse og maskinkraft vil dette også føre til større belastning på bunnfauna. I tillegg konkurrerer de, som nevnt tidligere, med den mindre kystflåten som er avhengige av de lokale fiskefeltene på grunn av begrenset mobilitet.

Linefartøy over 21,35 meter (70 fot) med automatisk egning om bord ble for mange år siden «jaget» utenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. Begrunnelsen for det var at noen av de store havgående autolinefartøylene rettet fisket mot små lokale fiskebestander på fjordene, i konkurranse med den lite mobile kystflåten. Disse store linefartøylene har nå fått anledning til å benytte snurrevad i utøvelsen av fisket og kan igjen operere fritt helt inntil grunnlinjene.

Snurrevadfartøy/autolinefartøy med snurrevad, som er av en viss størrelse, er mobile og vil ikke ha problemer med å gjennomføre sitt fiske nesten hvor som helst hvor fisken er tilgjengelig utenfor 4 n.mil av grunnlinjene, og vil i liten grad måtte konkurrere med den mindre kystflåten og samtidig kunne bidra til å redusere fiskepresset på kysttorsken.

5.5 Nærmere om fisket med garn

Garnfisket nord for 62°N er regulert med minste tillatte maskevidde, røktingsplikt og bifangst- og minstemålsbestemmelser. Garn benyttes i størst grad i fiske etter torsk, hyse, sei, kveite og breiflabb. Fisket etter breiflabb begrenses av antallet garn som kan benyttes per fartøy og røktingsplikt, i de øvrige garnfiskeriene begrenses garnmengden hvert fartøy kan benytte av røktingsplikten.

Størrelsen på fartøy som benytter garn i kommersielt fiskeri er svært varierende, fra den minste kystfiskebåt til store havgående fartøy. Antall havgående garnfartøy som kun har garn som driftsform er noe begrenset, men det er likevel en god del fartøy i denne størrelsesgruppen som har kombinasjonsdrift med autoline. Når disse fartøylene opererer i kystnære områder, spesielt i fisket etter torsk og sei, vil naturlig nok konfliktnivået med kystfiskeflåten øke. De store havgående fartøylene driver gjerne et døgntinuerlig fiske, det vil si at de drar og setter garn gjennom hele døgnet. Den mindre flåten driver derimot dagdrift, noe som innebærer at de går til land om kvelden og ut igjen om morgenen. Et effektivt havgående garnfartøy vil kunne dra mange hundre garn (500-700 stk. delt opp i lenker á +/- 30 garn) pr. døgn, mens et kystfiskefartøy fisker med 50 til 200 garn, litt avhengig av størrelsen på fartøyet. Hvor mye garn hvert enkelt fartøy faktisk bruker til enhver tid vil variere avhengig av tilgjengeligheten av fisk.

Sei

Garnfisket etter sei foregår i hovedsak i de sørligste delene av Barentshavet sør for N 71°30' videre sørover til N 62 graden. En vesentlig del av denne aktiviteten foregår i kystnære

områder, og mye foregår på ute bankene. Fisket gjennomføres med varierende intensitet gjennom året med størst intensitet i de kystnære områdene i periodene medio august til og med januar, alt etter område og fangsttilgjengelighet. I direktefiske etter sei vil det være bifangst av torsk, hyse og uer. Ved å begrense fiske med garn etter sei i de kystnære områdene vil det medvirke til å redusere uttaket av kysttorsk.

Torsk

Garnfisket i de kystnære områdene etter torsk foregår i all hovedsak i perioden desember til medio april med størst intensitet i perioden februar til medio april. Torsken som fiskes i vintermånedene er i stor grad torsk på gytevandring (skrei) med ikke ubetydelig innslag av kysttorsk. På grunn av den høye fiskeriintensiteten i torskefisket så vil det naturlig nok bli en del kysttorsk i fangstene. For fiske med garn i de øvrige delene av året vil fangstene av torsk være bifangst i fiske etter andre arter.

Hyse

Direktefiske etter hyse med garn er ikke veldig utbredt i kystnære områder. Den tas i hovedsak som bifangst i fiske etter sei og torsk.

Konflikt

Som nevnt fisker de store havgående garnfartøylene med store mengder garn, det er ikke uvanlig at det benyttes 15-20 garnlenker med oppsett som er dimensjonert for disse fartøylene og de områdene de normalt opererer i. Settes redskapene ut i kystnære områder, hvor det allerede er trangt om plassen, vil det lett bli uro på fiskefeltet ettersom faren for redskapskollisjoner øker og det blir større konkurranse om den fisken som er tilgjengelig på feltet. Ved redskapskollisjoner kan det fort bli problematisk for de små fartøylene dersom deres garn havner under garna til de store fartøylene, og de små naturlig nok ikke har kraftig nok utstyr til å hjelpe seg med. Da må de vente til garna blir fjernet igjen. Resultatet kan bli at de små viker for de store, og i verste fall bli fortrent fra sine fiskeplasser. Et havgående fartøy har helt andre muligheter for å kunne utnytte sine tildelte kvoter enn et kystfiskefartøy, som er avhengig av tilgangen til fisken når den er kystnær.

Som følge av at den store garnflåten til tider fisker inn til grunnlinja bidrar det negativt til kysttorskbestanden. Denne flåten har store områder til disposisjon lengre fra kysten, og risikoen for innblanding av kysttorsk i fangstene forventes å være vesentlig lavere jo lengre ut fra kysten en kommer. For å redusere fiskepresset på kysttorsken og redusere mulighetene for konflikt vil det være naturlig som et generelt tiltak å flytte de disse garnfartøylene lengre ut fra kysten.

5.6 Tilrådninger for fartøy over 21 meter største lengde

Fiskeridirektoratet viser til at fartøy over 21 meter største lengde fisker i gjennomsnitt 17 000 tonn torsk årlig innenfor grunnlinjene. I all hovedsak foregår fisket i de perioder og områder som sammenfaller med det årlige skreiinnsiget. Det er imidlertid også i denne perioden det klart største uttaket av kysttorsk foregår, slik tabell 3 illustrerer. Generelt kan man anta at andelen kysttorsk i fangstene reduseres når fisket skyves lengre ut, men det er svært vanskelig å si noe om effekten av å snevre inn eller fjerne adgangen for fartøy over 21 meter til å fiske innenfor grunnlinjen. Innenfor fjordlinjene har disse fartøylene kun adgang til å ta torsk som bifangst, og det er bare en svært liten andel av de kystnære torskefangstene som er tatt i dette

området. Fisket etter torsk innenfor grunnlinjene foregår i all hovedsak med snurrevad og garn, og her gjelder det tekniske krav til maskevidde o.l. som skal sikre at mindre fisk selekteres ut. Generelt kan det imidlertid være fornuftig å begrense adgangen til å fiske innenfor grunnlinjene av hensyn til kysttorskbestanden.

På denne bakgrunn anbefaler Fiskeridirektoratet å fjerne unntakene som nevnt i kap. 5.1. Etter Fiskeridirektoratets oppfatning bør fartøy over 21 meter største lengde fiske utenfor grunnlinjen hele året, uavhengig av redskap. Videre anbefaler Fiskeridirektoratet at fartøy over 28 meter største lengde ikke får fiske innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjen hele året, uavhengig av redskap. Dette vil bidra til å beskytte kysttorsken, samt å redusere brukskonflikter.

6.0 Andre tiltak

Avslutningsvis peker vi på at det også vil være aktuelt å vurdere andre tiltak for å redusere fiskedødeligheten på kysttorsk. Dette kan bl.a. være forbud mot å fiske i viktige gyteområder for kysttorsk, andre typer lokale reguleringer (jf. pilotprosjektet regional fiskeriforvaltning), økt maskestørrelse i garn, tiltak rettet mot rekreasjonsfiske o.l. Dette vil Fiskeridirektoratet arbeide videre med i samarbeid med Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Trond Ottemo
seksjonssjef

Kjetil Øvregaard Østebø
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Nærings- Og Fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 Oslo

Vedlegg

DCA_2020_K1_N62_Finn

DCA_2020_K1_N62_Lof

DCA_2020_K2_N62_Finn

DCA_2020_K2_N62_Lof

DCA_2020_K3_N62_Finn

DCA_2020_K3_N62_Lof

DCA_2020_K4_N62_Finn

DCA_2020_K4_N62_Lof

